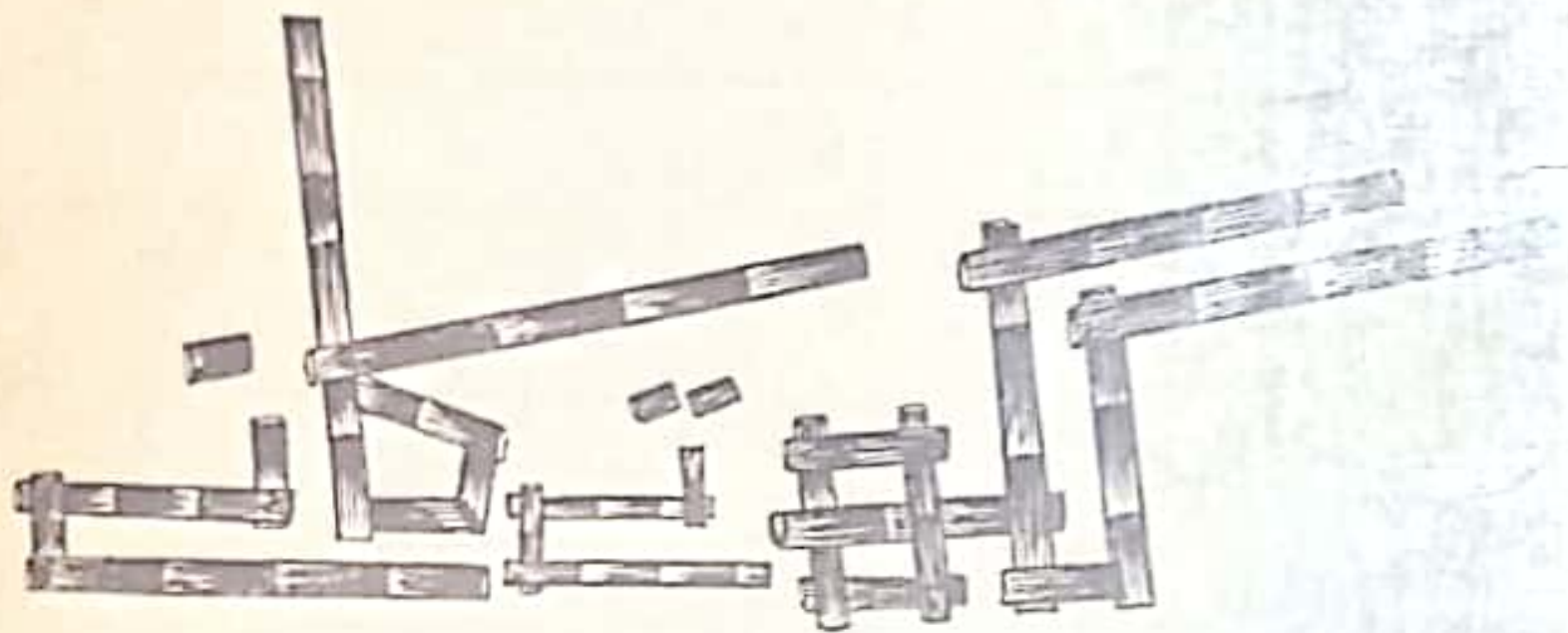

عائشة رستم

— مُستنصرِ حُصینے تارڑ —
 کچھ چر پسماں میں عائشہ سلم
 دی آٹو گرافٹ بمب اُٹے لہجیسی
 "اک تے رائڈر ہیگرڈ دی 'SHE'
 والی عائشہ سی جیہڑی اگ وچ
 سڑکے سوہنی ہو جاندی سی تے
 اک ایہہ عائشہ اے جیہڑی کے
 دی اگ نے وچ نیس سڑدی تے تاں
 دی سوہنی ایں — مینوں ہُن آپتہ
 لگا اے پیئی میں بکشاں کم عقل
 آں۔ میں سمندر نوں جھیل تے
 صحرا نوں ذرہ سمجھا رہیا۔ میں
 نری ظاہر تے نظر پائی تے اندر
 جھاتی نہ ماری۔ میں اوس یک
 نوں محسوس ناں کر سکیا جیہڑا
 عائشہ دے اندر سی کیوں ہے

یں ہُن تیکر اوہیاں نفلماں نیں
 سان پڑھیاں - ہُن چانن ہویا اوں
 اگ دا جیٹری اوہنوں ساڑ کے
 سواہ پئی کر دی اے - اگ 'میل
 ڈومی نیٹڈ' معاشرے وچ بچاقتی
 عورت دی، اُجڑی پُجڑی جھوک
 دی، جبر دی چکّی وچ پسدے
 کٹک دے دانے دی تے اوس
 سیک دی جیٹرا آکھدا اے،
 لتے ہو گئے ساہ

کوئی آیا نیں
 بیری لگے بیر
 کسے لُپایا نیں
 عائشہ اسلم جیوندی رہوتے
 سڑدی رہو -

قیمت ۲۵ روپے

لکھتے کانے

عائشہ اسلم

انتساب

اپنے ماں پیو دے ناں

Contact: aaysha.aslam@gmail.com

شالا	مسافر	کوئی	نہ	تھیوے
ککھ	جہناں	تھیں	بھارے	ہو
تاڑی	مار	اڈا	نہ	باہو
اسیں	آپے	اڈن	ہارے	ہو

فہرست

اپنا گھر	احمد راہی تے مُتو بھائی دیاں گلاں
موتیے دا ہار	احمد راہی
نواں شہر	مُتو بھائی
ہاسے ہاواں بن جاوَن گے	عائشہ اسلم
تاہنگ	حمد
مجبوری	ہلارا
بلدیاں سوچاں	کد آوے گا
سدھر	عورت ذات
اک عوت	میریے مائے
پرہن	موتیے دی خُشبو
اکھیں دا سوال	یاد
اک دُعا	میریا ربّا
کون دِلاں دیاں جانے	روگ
نصاب	پھٹی
اڈیک	کتنے اوہ میں تے نہیں
مائے نی میں رکتوں آکھاں	ماواں
میرے وس وچ کجھ وی نہیں	مینوکیہ؟
اکلاپا	کیہ گل اے؟

کوئی وی ساڈا دردی نہیں

اک دن

بلیو پرنٹ

دھرتی

کسے نوں کیہ؟

راز دی گل

گُوک

ہے ناں جھلیاں والی گل

لگن میٹی

نواں چیت نہ آیا کر

اُج توں سوہنی لگنی ایں

بیوہ

کسے ہور گڑی دی بانہہ پھڑے گا

کدی کدی تے اِنج لگدا اے

لوکو!

ہڑتے مینہ دی سازش

اینے چرتوں بعد

گھروں باہر رہن دی سزا

چنگیر۔ لاٹ

ریڈیو، ٹی وی سٹیشن اندر

دُنیا توں سوال۔ سہیلی نال

دُکھ سُکھ

ایس رُت وچ، مسئلہ

مان۔ میرا دشمن

دیر ہے پر

ککڑ

گیٹے

ہور خیال نہ کوئی

ظلم ہمیش نہیں رہندا

اک نوہہ

پُتر دی خُشبو

اک تصویر

بندیاں دا پر چھاواں

نثری نظمیں:

محبّتاں دے نال خط

اُنیندرا

رکھے نین وکیل

چّتی

تینوں کیہ پتہ؟

نِکی

میں عورت کیوں ہوئی؟

اوہ کون

پہلی اکتوبر دی قبر تے کتبہ

لوکو

بہادری

پنا جرم سزاواں

نویں راہ

کون سمجھائے؟

ورہیاں پُرانی گل

کجبل

حیرت

گھائے

جھومر

تھاڑے ورگی نہیں

میری کہانی

مٹی

أحمد رزاهي

تے

مُنُو بھائی

دیاں گلاں

بڑے چرچکھوں، گجھ ایہو جیہیاں نظماں پڑھیاں نیں، جیہناں
 نوں پڑھ کے انج لکیا پئی ایہہ تاں کوئی میرے جیہا ای، میرے نال اپنے
 دل دے دکھڑے پھولدا پیا اے۔ ہولے ہولے تے نرم نرم سبھاؤ نال۔
 کدی کوئی نماں جیہا ہاسہ چھنک پیندا اے، کدی کوئی تریل جیہا
 اٹھر وچھلک پیندا اے۔ ایہناں نظماں وچ کوئی بناوٹ اے نہ لبھویں
 لفظ۔ سدھیاں سدھیاں تے سادیاں سادیاں گلاں، جیویں روز اسی آپو
 اپنے گھر وچ، اپنے گھر والیاں نال کردے آں ایہناں نظماں دا روپ دھار
 کے آگیاں نیں۔

میرے علم تے عقل موجب، اردو شاعری وچ دو شاعر (مجید
 امجد مرحوم تے اختر ایمان) ہر گل نوں نظم بنون اُتے قادر ہن۔ پنجابی
 شاعری وچ اوہو کمال رب نے عائشہ اسلم نون دے دتا اے۔ اوہ وی
 بڑے آرام نال ہر نسدے ہوئے لمحے اُتے اُڈدے ہوئے پرچھاویں نوں نظم
 دے قالب وچ ڈھال لیندی اے۔ عائشہ کول اپنی پیڈی تے پگئی سوچ
 نالے فن دیاں اینیاں بریکیاں تے نزاکتاں تے نہیں۔ پر اوہدے نرول تے
 سچے جذبے، اوہدیاں ایہناں کمیاں دا سنگار بن جاندا اے نیں۔

ایہہ کوئی ضروری تے نہیں کہ شاعری وچ پورے قول تے اکو بول دے
مصرعے لکھے جان

ایہہ کوئی ضروری تے نہیں کہ خوشیاں نوں ہاسیاں نال ای ناپیا جاوے
ایہہ کوئی ضروری تے نہیں کہ غماں نوں اتھروواں نال ای گنیا جاوے
لوکی اتھروکیریاں تے ہنجو وگایاں بغیر وی تے روندے ہون گے
لوکی ہسیاں بغیر وی تے خوش ہوندے ہون گے

تے فیر شاعری وچ گلاں کیوں نہیں کیتیاں جاسکدیاں

شاعری وچ گلاں کرنیاں ضروری ہو گئیاں نے

بہت سارے لفظ اپنے معنیاں توں وکھ ہو گئے نیں

بہت سارے بولاں کولوں جذبے رُس گئے نیں

بہت سارے مصرعے بے وزن ہو گئے نیں

بہت سارے شعر بس قول ای قول رہ گئے نیں

بہت ساری شاعری وچوں گلاں نکل گئیاں نیں

بہت ساریاں گلاں وچوں باتاں نکل گئیاں نیں

بہت ساریاں باتاں لفظاں دی جگالی بن گئیاں نیں

شاعری وچ گلاں کرنیاں ضروری ہو گئیاں نیں

عائشہ اسلم نے وی شاعری وچ گلاں کیتیاں نیں

گڑیاں وانگوں گڑیاں دیاں گلاں

سوچاں، فکران، ہمتاں تے ڈراں نال بھریاں ہوئیاں گلاں

کدرے کسے گل نے سرتے پُتھی لئی ہوئی اے

کدھرے کوئی گل ”پٹاخ“ چپڑ ماردی اے
 کدھرے کوئی گل بوہے کچھے لگی ہوئی اے
 کدھرے کوئی گل وچ میدان دے کد کے کیتی ہوئی اے
 عائشہ اسلم دیاں گلاں وچ کوئی اوپری گڑی نہیں بولدی
 ایہہ کڑی کوئی اوکھی تے سمجھ نہ آون والیاں گلاں نہیں کردی
 ایہہ کڑی کوئی بجھارت نہیں پاندی کوئی فلسفہ نہیں گھولدی
 نخرے وی نہیں کردی، اکھاں وی نہیں مٹکاندی
 سدھیاں، سادیاں گلاں کردی اے
 سمجھ وچ آون والیاں آسے پاسے دیاں، ساڈے اندر دیاں گلاں
 گلاں جیہڑیاں لفظاں دیاں وی محتاج نہیں
 گلاں جیہڑیاں بحر تے لہر وچ قید نہیں
 گلاں جیہڑیاں دا ساڈے کول کوئی مناسب جواب نہیں
 جیہڑی سوکھی جیہڑی گل دا کوئی جواب نہ ہووے
 اوس توں اوکھی کیہڑی گل ہو سکدی اے؟
 جیہڑی سدھی دل وچ اتر جائے
 اوس توں سوہنی کیہڑی شاعری ہو سکدی اے؟
 مینوں تے انج لگدا اے
 آون والے کل دی شاعری ایہو جیہڑی ای ہووے گی
 رب کرے ایہہ سچ ہووے

مُنو بھائی

لکھتے کانے

لکھاں وانگ کڑیاں وی دھرتی دے اک پنڈے تے ہمیش نہیں
 رہندیاں۔ سفنیاں دی چاننی تے ویلے دی وا اوہناں دی مہاراں جس ول
 موڑ دیون اوہناں نوں اوہناں راہواں تے ٹرنا پیندا اے۔ ایہہ بے انت سفر
 ہر بندے دی قسمت وچ نہیں لکھیا ہوندا۔ ایہہ ضروری تے نہیں کہ
 ایہناں سفران دی دھوڑ لنگھدے ورھے دی ساریاں واجاں تے ساریاں
 خشبوواں نوں آون والے لوکاں تیکر اپڑا دیوے عورت دے ہنجواں تے
 ہاواں دے ساہ ہرنویں ویلے دی کندھ تے دیوے بالدے نیں تے کدی
 کدی ایہناں دی لاٹ آپ ای آپ مک جاندی اے ایس رات دی نمی
 نمی چاننی نوں کوئی ہو نہیں سکدا۔ کوئی ہو نہیں سمجھ
 سکدا۔ جیہڑے جذبیاں وچ عورت دا اندر باہر بھجدا رہندا اے اوہ
 جذبے مرد تے تریل دے اک موتی وانگ دی نہیں ڈھیندے۔ ہرنویں
 رت نویں رنگ روپ داسنیہڑا لے کے آوندی اے تے واجاں وچ سارے
 سکھاں دکھاں دے پرچھاویں، دھپاں دے لشکارے، بدلاں دیاں
 جھڑکاں، ہنیریاں دیاں چیکاں تے دنیا دی ہر سوئی کوہچی شے
 گھل جاندی اے۔ ساہواں وچ سُر رچیا ہووے تے بُلاں تے ہاسیاں ہاواں
 دے دیوے جگ پیندے نیں۔ عورت ویلے کویلے ظالم وی تے مظلوم
 وی بن جادی اے۔ پر ایہدے وچ صرف عورت دے متھے الزام دا جھومر

نہیں لایا جاسکدا۔ جھومر دا ہر موتی ایس معاشرے دے ہر بندے دی
کہانی بن جاندا اے۔

میریاں اکھیاں نیں ایس دھرتی دے مردنوں وی مظلوم تکیا
اے۔ اوہ رشتیاں دے اجیہے دھاگے وچ پرویا گیا اے کہ ناں اوہدا اپنا
آپ اوہدا رہندا اے ناں کسے ہو ردا۔ ایہو کجھ ساڈی دھرتی دی
عورت نال وی ہو یا اے۔ اوہدی سدھراں تے سوچاں دی موت دا غم
کسے نوں نہیں ہوندا۔ کدی کدی گڑیاں نوں آپ وی پتہ نہیں لگدا
کہ اوہناں دے سفنیاں دی موت کد ہوئی۔ گڑیاں وچ بچیاں دا
پرچھاواں ڈانڈا گوہڑا اے۔ اوہ اپنے نکلے نکلے ہتھاں نال دل دی
کوٹھڑی تے رواجوں دے بند بوجھے کھولن دی کوشش وچ اپنا آپ
زخمی کر لیندیاں نیں۔ اوہناں چڑیاں وانگ جیہڑیاں اگے ودھن دا
جذبہ لے کے ڈھے پیندیاں نیں۔ پر چیرکاں فیروں کوئی نہیں سندا۔
کندھاں ٹپن دی جال ہر کڑی نوں نہیں آوندی۔ کسے وی
گھر دیاں کندھاں نیویاں نہیں ہوندیاں۔ باریاں تے بوجھیاں اُتے جندرے
ایس طرح پیرا دیندے نیں کہ واجاں دروازے توں پار اپڑن دے چا وچ
کدی کدی اندر دے نیریاں وچ ای ڈب جاندیاں نیں۔ ہنیریاں نال پیار
پاونا کوئی سوکھا کم وی نہیں۔ اداسیاں دی بکھل وچ گڑیاں دا یا
انساناں دا لگنا کوئی نویں گل نہیں۔ اداسی تے اکلاپے دا پیار اپنے
آپ توں ودھ کے کھلر جاندا اے۔ پر لکھاں وانگ نہیں۔
اک اک لکھ کانا ہوندیاں ہوندیاں پورا گھر بن جاندا اے۔
اجیہا گھر جیہڑا کدے نہیں ڈھیندا۔ دکھاں دے لکھ کانے آپ ای

آپ اک دو جے نال پیار پالیندے نیں۔ رل مل جاندے نیں۔ اک گھر بنے
تے پورے شہر دے بندیاں دیر نہیں لگدی ہوندی۔ بھاویں شہر وچ
سفنیاں دیاں اٹاں دے گھر بنن۔

خورے ایس شہر دی کنیاں کڑیاں دے سفنے گواچے ہون
گے۔ کتھے ایہناں دیاں آساں دے بلدے دیوے نیریاں ناں بجھا دتے ہون؟
کیہ ایہہ ظلم نہیں کہ ہنیریاں وچ واجاں تے چیرکاں مارن دی وی اسی
اجازت نہیں دیندے۔ اوہ اجازتاں لئی رونا چر لوکاں ول تگے گی۔
کدوں تیکر سوکھے ویلے دا انتظار کرے گی۔ کتھے ایہہ انتظار
ساہواں دی سانجھ تیکر نہ رہوے۔ جے بندہ باہروں ناں وی ملکیا
ہووے۔ کدی کدی اندروں ضرور مک جاند اے۔ کیوں نہ مردیاں
سدھراں تے آساں نوں نواں جیون دے دیئے۔

مینوں شاعری بارے چ گجھ وی نہیں پتہ۔ بس جو کجھ وی
اک کڑی نے سوچیا تکیا میں اوہ گلاں کہہ دتیاں نیں۔ بھاویں رکھیاں
نیں، بھیڑیاں نیں پر ہیکیاں سچیاں گلاں نیں۔ ہُن ایہہ تہاڈے تے وے
کہ ایہناں لکھاں تے کانیاں نوں سانجھ کے کوئی گھر بنا لوو کہ
وکرھیاں کرے سٹ دیو۔

مینوں ایہہ ککھ تے کانے کٹھیاں کرن وچ بڑا چر لگا۔
کھلرن ویلے پتہ وی نہیں لگدا۔

عائشہ اسلم

۱۹۸۳

میریا سچیا سائیاں

میریا سچیا سائیاں
 جدوں میں تیرا ذکر کراں
 سوچاں دے بھانہڑ مچدے نیں
 گجھ چرنوں رک جاندے نیں
 ہوکے ہاواں مک جاندے نیں
 ہنجو کتھے لگ جاندے نیں
 پر میں کیہ کراں
 ہو رلوکاں دی یاد
 تے گھر دے لکھاں کم
 مینوں واجاں ماردے نیں
 مینوں ہر پل ساڑدے نیں
 رات دے میں تیرا ذکر کرنا چاہواں
 کرنا سکاں
 میریا سچیا سائیاں
 توں تے سمجھ لوں گا میری ایہہ مجبوری
 پر میں اپنے آپ نوں کنج سمجھاواں
 پچھتاوے وے وگدے شودر یا وچ
 میرا تن من پجھدا جاوے

ہلارا

اک ہلارا واوا آیا
 کھلری خشبو چار چو فیرے
 اپنی خوشی دے نال
 کلایاں کھڑیاں رنگاں نال
 ساری دنیا خوش سی
 تے میں.....؟؟؟؟؟

کد آوے گا

جھوٹے اکھراں نال کتاباں بھریاں نیں
 تے لوکاں دے دل بھرے نیں دکھاں نال
 کد ہوون گے اکھر سچے
 دُکھ ہوون گے دور کدوں
 چنگا ویلا کد آوے گا؟

عورت ذات

اکھاں کھول کے تکلو لو کو
 سُوہا جوڑا پا کے نکلی
 ارماناں دی لاش
 ایہو جُرم نمائی دا بس
 سی اوہ عورت ذات

میریے مائے

میریے مائے
 میرے ہاں دیاں سب کڑیاں
 وچ کلاساں بیٹھ کتاباں پڑھدیاں نیں
 تے میں تیرے نال
 گھرواں وچ بھانڈے مانجھدی پھر دی آں
 کپڑے دھوندی پھر دی آں
 جدوں ایہہ بھانڈے مک جاوَن گے
 جدوں ایہہ کپڑے سُک جاوَن گے
 تے توں مینوں چھڈ جاوِیں گی
 مینوں دس
 میں کیہ کراں گی؟

موتیے دی خشتبو

چن دی نئی نئی لو
 دو جی موتیے دی خشتبو
 اوس نمائی نارنوں ویکھو
 سوچن کی لگ پئی جے اوہ؟

؟

چن تارے تے روز ای چانن کردے نیں
 دل وچ چانن کدی کدی کیوں ہوندا اے

یاد

میں گل کران تے بھل جاواں
 میں حرف لکھاں تے بھل جاواں
 بس اک یادنوں پئے بنھ کے
 ساریاں گلاں بھل جاواں

میریا رَبا

پانی دی تھاں تیری دُنیا
 لہو پیوے اک دوجے دا
 لہو مکیا تے ساری دُنیا
 فیر پانی وچ ڈب جاوے گی

روگ

سوں گئے سارے لوک
میرے دل وچ ڈاہڈا سوگ
میرا اوہی روگ
میں آں اجڑی پجڑی جھوک

پھٹی

جی کر دا اے
اپنے گھر دے بُو ہے اُتے
پھٹی اک لواواں
جدے اُتے لکھیا ہووے
ساڈے گھر وچ کوئی نہ آوے

کتے اوہ میں تے نہیں

اک ڈوہنگی ہنیری رات
 اک کٹی عورت ذات
 چدی اکھاں وچ برسات
 جدا منکھ دیوے دی لاٹ
 جیہڑی کردی نہیں کوئی بات
 سڑک تے کٹی ٹردی جاوے
 خورے کس نوں لبھدی جاوے
 کس دے کولوں لگدی جاوے
 ہنجواں دے وچ رلدی جاوے
 اپنے آپ وچ گھلدی جاوے
 میں سوچاں ایہہ کون؟
 میں سوچاں کتے میں تے نہیں
 نہیں!

ماواں

لڑ دے، روندے
 رولا پاوندے
 گلیاں دے وچ، ننگ مننگے
 میل کھیلے بچے
 تے ماواں نوں
 گلاں توں ای ویل نہیں ملدی

مینوں کیہ؟

جے میں سوئی آں

مینوں کیہ؟

جے میں کوہچی آں

مینوں کیہ؟

کوئی نہ کوئی

کدی نہ کدی تے آوے گا

لے جاوے گا

کیہ گل اے؟

چڑیاں چہکن
 کلیاں مہکن
 سب نوں چنگیاں لگن
 ہسدے لوکی
 وسدے لوکی
 کسے کسے نوں چنگے لگن
 میریا ربا.....!!!!
 ایہہ کیہ گل اے _____؟

اپنا گھر

چڑیاں وانگر کٹھیاں کر کر
 لکھتے کانے
 کے ای میں گھر بنائے
 پر ہر واری
 قہر دی ہنیری
 میرا گھر ڈھا دیندی اے
 فیروی سدھراں کدے نہیں مکیاں
 آساں کدے نہیں ٹٹیاں
 میں وی کڈھی کملی آں

موتیے دا ہار

موتیے دے تازے پھل
 اپنی جھولی دے وچ پا کے
 بہہ جانی آں
 نالے ایہہ وی سوچنی آں
 پھلاں دے مرجھان توں پہلاں
 جے اک ہار بناواں
 کس دے گل وچ پاواں؟

نواں شہر

اوس گلی دے ہر بنے تے
اک دیوا پیا بلدا سی

ہا سے ہاواں بن جانے نہیں

پھلاں نوں مہکاؤ _____ لوکو
 بچیاں نوں خوش رہن دیو _____ اج
 نہیں تے
 آون والی کل نوں
 ایہو سوہنے ہا سے
 بن جاون گے ہاواں

تاہنگ

ڈوہنگیاں شاماں دے اوہ ویلے
 چن دی اوہ مٹھی روشنائی
 تاریاں دی اوہ سوہنی چھاں
 پیاریاں جی اوہ میری ماں
 کتھے گئی؟

اسماناں توں دُور، اکھیاں توں اوہلے ہوئی
 مینوں اوہدی تاہنگ ای رہی

مجبوری

سارے ٹر گئے بیلے
 مینوں چھڈ کے کلیاں
 مل کے بہہ گئے ہنیرے راہواں
 میں تیں تک کنج آواں؟

بلدیاں سوچاں

میرے پیار دی کہانی سُن کے
 آسماناں تے بدل ہسیا
 دھرتی اُتے بہہ کے سوچاں
 ہسیا سی تے کیوں نہیں وِسیا؟

سدرہ

میں اسمان دے تارے وانگوں
 رستہ اپنا بھل بیٹھی آں
 کوئی تے آوے
 جیہڑا پیار دی خشبونال
 مینوں راہ تے پاوے
 کوئی تے آوے!

اک عورت

لوکی کہندے

مرد ہرجائی

پر

کدی کدی ایہہ وی تکیا اے

لکھاں وچوں اک عورت

ہوندی اے ہرجائی

پَر ہُن

پڑھائیاں وچ کجھ وی نہیں
 نوکریاں وچ کجھ وی نہیں
 روز دھاڑے پڑھدی رہی
 نوکریاں وی کردی رہی
 ایویں ویلا کیتا میں برباد
 پَر ہُن

سر دے لڑدے رہناں اے
 جیوندیاں مردیاں رہناں اے
 کسے نوں کجھ نہیں کہناں اے

اکھیاں دا سوال

میرا رشتہ کرن توں پہلاں مائے سوچ تے لینا سی
کسے نوں پُچھ تے لینا سی

اِک دُعا

رَبِّ کرے میں مر ہی جانواں
موت دے کم ہی آواں

کون دلاں دیاں جانے

چن تے اپڑن والیو لوکو

ایہہ تے دسو

دلاں دے بھیت وی جان گئے اوہ؟

نصاب

مرن والے تے مر گئے
 ساڈے لئی پر چھڈ گئے
 اپنے حصے دے وی عذاب
 نیلے پیلے اکھراں والے
 کدی نہ مکن والے نصاب

اڈیک

سُکھ دے ویلے
 چُپ چپتے
 میرے کولوں کنی کٹ کے
 لنگھ جان دے نیں
 تے میرے کول
 اک اڈیک ای چھڈ جان دے نیں

مائے فی میں کیہنوں آکھاں

لمے ہو گئے ساہ
کوئی آیا نہیں
بیرے لگے بیر
کے مل پایا نہیں

میرے وس وچ کجھ وی نہیں!!

ناں ایہہ سوچاں

ناں ایہہ سدھراں

ناں ساہواں دے تار

اکلاپا

ایس دھرتی تے
میرا کوئی وی نہیں جے لوکو
رب وی اسماناں تے وّسے

کوئی وی ساڈا دَر دی نہیں

لیکھاں دی سیاہی
 کون مٹاوے گا
 ہُن تے ایس دھرتی تے
 کوئی نبی نہیں آوے گا

اِک دن!

سُنجم سُنجا ویہڑا
میریاں سدھراں دا
اَنج وی کسے پیر نہیں دھریا!

بلیو پرنٹ

نیلے رنگ دا ایڈا چرچا توبہ توبہ
نہ کر لو کی شک کردے نیں

دھرتی

رَبِّ کرے
کہ ہر بندے دے ول وِچ
اپنے توں وی ودھ کے
ایس دھرتی دا پیار وے

کسے نوں کیہ؟

جے میں اپنی ہتھیں
پیاردے دھاگے توڑنی آں
تے کسے نوں کیہ؟

راز دی گل

میریاں کالیاں ونگاں تگن
 تک تک سکھیاں کھڑ کھڑ ہسن
 پچھن راز دی گل
 میں کیوں دساں
 ونگاں آپنی دسن

گُوک

چانن کھنڈیا چار چوہیرے
 ہنجواں دی بُکل وچ میں
 اپنا آپ لکا کے
 سینے اگاں لا کے
 وچ تر بنجے
 چرخہ ڈاہ کے بیٹھی رئی
 اوکھے پینڈے
 اوکھے ویلے کندی رئی
 نہ چرخے دی کوک سُنی
 نہ کسے درد وںڈائے
 نہ کوئی جوگی میری خاطر
 اُتر پہاڑوں آئے
 مائے نی!
 دس مینوں
 میں کیہ کرم کمائے؟

ہے ناں جھلیاں والی گل

کالیاں تتیاں سڑکاں اُتے
رَج کے مینہ وُسے تے کیہ؟

لُکَن مِٹّی

دُھپاں تے بدلاں دی لُکَن مِٹّی وِچ
 کون چتے گا کون ہرے گا
 ربُّ ہُن کس تے نظر کرے گا
 کوٹھیاں وَل کہ جھونپڑیاں وَل؟

توں ان چیت نہ آیا کر

خورے کوں میں ڈر جانی آں؟

اَج توں سوہنی لگی ایں

رَج کے مینوں تگن دے

اپنے روپ دی کج کرناں نوں

میرے دل وچ لگن دے

میریاں سدھراں مگن دے

بیوہ

ونگاں ٹٹ جاوَن تے کیہ
سارے رشتے ٹٹ جاندے نیں؟

کسے ہو رگڑی دی بانہہ پھڑ لے گا

اوہ وی اک دن مرجاوے گا
فیر میں کئی رہ جاواں گی
ایہہ وی تے ہو سکدا اے
میں ای پہلاں مرجاواں
پر اوہ تے کلا نہیں رہوے گا

کدی کدی تے انج لگدا اے

میں ایس دیس دی واسی نہیں

سچ

اک تے مینہ وی چھم چھم وسیا
فیرو دی دھرتی پیاسی رہ گئی

لوکو!

ساریاں گلاں بھل کے
 سارے غماں نوں بھل کے
 اک واری جے ہس کے کہواں
 میں تے واوا خوش آں
 کیہ اعتبار کرو گے؟

ہڑتے مینہ دی سازش

دریاواں وچ ہڑ پیا آوے
 مینہ دا پانی وسدا جاوے
 ایس دھرتی دی پیاس بُجھاوے
 نالے گھراں توں جی لے جاوے

اَیْنے چرتوں بعد

خالی ہتھ ای آیا ایں!

گھروں باہر رہن دی سزا

ماں دیاں جھڑکاں گاہلاں
تے گجھ ہنجواں دے ہار

چنگیر

ہوگئی کئی دیر
پر میں پھڑکے تھھی رہی
سدھراں بھری چنگیر

لاٹ

واوگدی
لاٹ بلدی تے بُجھ جاندی
بُجھ جاندی تے بل جاندی
اوہ کیہ چاہندی؟

ریڈیو ٹی وی سٹیشن اندر

سوہنیاں واجاں تے سوہنے مکھڑے
 اس بستی دے عجب نیں دکھڑے
 چنگے لوکی رنج کے چنگے
 بھیرے لوکی رنج کے بھیرے

دُنیا توں سوال

ویلا پرت کے کیوں نہیں آوندا؟

سہیلی نال

آجا دوویں رل کے پیئے
اک دو جے نال گلاں کرئے
نمے نمے ہاسے ہسینے

اوہ کون؟

میرے ہنجر کس دے ناں
 میرے ہاسے کس دے ناں
 کیہ اے اوہدا ناں
 کس نوں دساں
 کس نوں پچھاں
 اوہدا ناں نشاں

پہلی اکتوبر دی قبر تے کتبہ

اتھے اوہ اے
جس دے بھاگ
کدی نہ جاگے

دُکھ سَکھ

اوہ ساون دی رُت سی
 اوہدے بُلاں اُتے چُپ سی
 میرے لفظاں وچ تے سکھ سی
 پر اکھاں وچ ڈاہڈا دُکھ سی
 اوہنے دُکھ نہ میرا کچھاتا
 میرے لفظاں نوں سچ جاتا

ایس رُت وچ

بُلاں کولوں ہا سے کھُس گئے
اکھاں کولوں سُفنے _____!

مسئلہ

گل سُن اڑیئے ہائیے
میرے دل وچ اوہدی تھاں
اوہ اے دُھپ تے میں آں چھاں
کسراں میں اوہدی بن جاں
چنگی نہیں اے اوہدی ماں
دس ہُن میں کیہ کراں؟

مان

ساری دنیا میرے ورگی تے نہیں

میرا دشمن

پریت لڑی وچ
اک اک کر کے کئے موتی
میں سی پروئے
خورے کس دے ہتھ لگی
سارے موتی سارے لوکی
کھلر گئے

دیر ہے پر.....

اوہ اکھیاں وچ پیاری پیار
 کدی نہ مکے جیہڑا
 میں تے اپنے آپ تے ایڈا مان سی کیتا
 اک گھڑی وچ اچیاں ہو گئیاں
 ساریاں کندھاں
 سارے لوکی
 نیویں رہ گئے! —

کَلّ

کَلّاں کولوں لنگھدیاں لنگھدیاں
 ہولے ہولے اوہ دی کَلّ بن دی گئی
 پر کسے نوں پتہ نہ لگیا
 اوہنوں وی نہیں !

گیٹے

گیٹے کھیڈ دیاں کھیڈ دیاں
 میں پتھراں نال پیاروی کیتا
 اَینا کیتا
 کہ ساری راہواں گیٹے روڑے
 مینوں اپنے جاپن
 گیٹے اُتے گیٹا ماراں تے واج نہ آوے
 کوئی جتے تے کوئی پگ جاوے
 کوئی ہر جاوے
 کھیڈن دے دن چار نہ رہندے
 میں وی کدی تے کھیڈ دی ساں
 جتدی ساں تے ہر دی ساں
 فیر سب دیاں واریاں لنگھ جاناں
 وچ میدان دے میں کھی رہ جاناں
 گیٹیاں نال کھیڈنا تے کدے نہ ہرناں

ہور خیال نہ کوئی

جے میں سوئی ہوندی

تے وچ چنہاں دے

کدے نہ مردی

جے میں سستی ہوندی

تے وچ تھلاں دے

پُنوں یار دی خاطر

اپنا آپ گنواندی ناں

پیار بھلیکھے پاوندی ناں

جے میں ہیر نمائی ہوندی

ڈولی چڑھ کے جاندی ناں

رانجھن نوں ازماندی ناں

ایہہ وی سچ ایہہ

جے مٹیار نہ ہوندی

پیار کسے نال پاوندی ناں

جیوندے جی مرجاندی ناں

پرہن پیار دی گانی

گل وچ پا کے

میں کیہ سوچاں

میں کیہ جاناں

دل دیاں رمزاں؟

ظلم ہمیش نہیں رہندا

اکلاپے دیاں چیکاں
 وی کسے ناں سُنیاں
 لنگھے ورھے دیاں لیکاں
 وی کسے نہ تکیاں
 ظلم دیاں ایہہ کنیاں
 کتے ہو نہ وسیاں
 پر فریاد کرے گا کون؟

اِک نو نہیہ

سوہنے ہتھاں نوں تکیاں رہنا
میرے کولوں تے کم نہیں ہونا

پُتر دی خُشبو

ہُن اکھیاں نوں
چانن دی تے لوڑ نہیں
کیہ ہویا
جے اُتھی ہوگئی؟

اک تصویر

لہو وچ رنگے لیڑے اوہدے
 دُکھ وچ دُبی واج
 کسے نوں وی اوہ دس دی ناہیں
 اوہنوں دُنکیا کیہڑے ناگ

بندیاں دا پرچھاواں

لنگھدے ورھے نوں واجاں ماراں

اوہ بھیڑا تے سُندا نہیں

میریاں ایہہ پکاراں

کیہ اوہ وی ہرجائی اے؟

نثری نظمیں

محبّتاں دے ناں اک خط

سارے سفنے

سارے ہنجو

جیویں دیساں وچ وچھڑن والے پتر

بھیناں توں وچھڑن والے بھرا

جیوندے وی رہن

تے مرجاندے نیں

سارے ماں جاے اک اک کر کے

ویلے ہتھ گنوا کے

اپنی اکھیاں سامنے اوہلے کرن والے

تیرے لئی تے

میری حیاتی دا اک اک ساہ پیا روند اے

جتھے جتھے لہو دے قطرے ڈگے

جتھے وی ظلم دی کالی ہنیری آئی

تے لوکاں نیں راہواں ڈکیاں

اوہناں ساریاں راہواں نوں

اوہناں ساریاں تھاواں نوں

میری اکھیاں چُمن

دھرتی لئی جیہڑے جُٹے مٹی ہوئے

اوہناں نوں سلام

انیندرا

اک راتی میں انیندرا کٹیا
 نویں دیہاڑے سورج دیاں لشکاں مینوں دَسیا
 سویر ہوئی سی
 کہنے ورہے میرے سُفنے تے سوچاں وچکار جنگ رئی
 دونواں نیں جدوں ہار نہ مئی
 مینوں مئی پے گئی
 رولاتے لڑائیاں مینوں زہر لگدیاں نیں
 پر جس دن میں ایس دنیا نال لڑاں گی
 اوس ویلے میرے لیکھ دی شائی نال ہنیرے پیار پا کے
 چانن بجھے گی
 دھرتی توں ورھیاں بعد اگ نکلے گی
 سارے سڑ جاؤں گے
 کنہوں پتہ
 جس تیلی نال اگ لاواں گی
 اوہو مینوں سواہ کرے گی
 کنہوں پتہ؟

رکھے نین وکیل

آون والے لوکی
 بند بوہا تک کے لنگھ کیوں نہیں جاندے
 سارے لوکی ہر ویلے ایڈا رولا کیوں پاندے نیں
 باہر دارولا گھراں وچ وی آ جاند اے
 تے ودھدا ای رہندا اے
 پر ایہہ سب گجھ کیوں ہوندا اے؟
 ایسے سوالاں دا جواب کوئی نہیں دیندا
 فیر میں کنوں سوال کرنی آں؟
 کاہنوں جواب منگنی آں؟
 گھرتے گھر والے وی چپ نیں
 پر ایہناں دے گواہ تھیرے
 تے میرا گواہ کوئی ناں!

چٹی

لوکاں نوں جھوٹ سچ نظر نہیں آوندے
 کیہ لوکی سارے اٹھے ہو گئے
 لوکاں نوں تھکن دا احساس کیوں نہیں ہوندا
 ایڈے لمے تے اوکھے پینڈے نیں
 میری تے ترہہ ای نہیں مگدی
 بھک لگے تے کیہ کھاواں؟
 جھڑکاں بے حساب لبھدیاں نیں
 مہنے وی تھال بھر بھر کے ملدے نیں
 فیر میری جیہہ کیہڑے سوادنوں اڈیکدی اے
 میں کیہ جاناں؟
 دو جے لوکاں نوں میرے بارے ج کچھ نہیں پتہ
 (میںوں آپ نوں وی نہیں پتہ)
 میں تے گھر دیاں چوکنڈھاں توں باہر کدے وی پیر نہ دھریا
 سرتے چٹی لے کے گھر دے اندر ای لگدی پھر نی آں
 خورے کس توں؟

تینوں کیہ پتہ؟

بچی کا غدتے لیکاں مار کے خوش ہوندی اے

اپنے ولوں تے کھیڈ دی اے

رب وی خوش ہوندا اے؟

بندیاں نوں لیکاں مار کے

اوہ ایہہ کھیڈ کدوں تیک کھیڈے گا

کدے تے _____؟

نہیں سوہنیا ویکھ روندیاں ناں مار

تیریاں روندیاں ساہنوں بھگتیاں پندیاں نیں

تینوں کیہ پتہ؟

توں تے _____؟

نِکّی

میرے سارے بھین بھراواں وچ
 وریاں توں اک کندھ جی رہی
 مینوں کندھاں ٹپن دی جاچ نہیں سی
 ہُن وی نہیں آئی
 سارے میرے توں وڈے نیں
 بہت ای وڈے
 ایناں کندھاں دی وجہ نال
 اک دو جے تیک واجاں تے جذبیاں دی پہنچ نہیں ہوندی
 کندھاں جے اُچیاں ہوئیاں
 ٹاہلیاں تے اوہناں دے قداں وانگ
 میں ہمیش ای نِکّی رہی
 کدے ناں وڈی ہوئی
 تے ناں ای ہوواں گئی!

میں عورت کیوں ہوئی

کدی کدی تے دل کرا اے
 میں وی سگریٹ پیواں
 دل تے ہو رگلاں نوں وی کرا اے
 جیہڑیاں میرے وس وچ نہیں
 اخیر میں چپ دی بکل وچ لک جانی آں
 کدی کدی تے اپنے آپ تے روندی آں
 خورے کیہ گجھ کھندی آں؟

کجبل

توں جے اپنی اکھیاں وچ کجلا پاویں
 مڑ مڑ تیرے ول ای تکنا پیندا اے
 جے توں کجبل نہ پاویں تے سوچنا واں
 آج تینوں کیہ ہو یا اے؟
 کتھے تینوں وی میرے وانگ
 ہنجاواں داتے ڈر نہیں رہندا
 کتھے تینوں.....!
 پر میں کیہ کجھ دساں
 اکھیاں وچ کجے دی دھار سوہنی لگدی اے
 تے تیریاں اکھیاں _____

حیرت!

جدوں میں نگی ہوندی ساں

ماں کہندی سی

جھوٹ بولین گی تے جیہہ کالی ہو جاوے گی

پرہُسن

سچ بولن والے دی جیہہ کالی ہو جاندی اے

کل تے آج وچ کنا فرق اے

ویلے نیں ایہہ پنیڈا قبول کیتا!

نہیں کسے زبردستی اوہدے ہتھ توں دستخط کرا لئے ہونے

تے اوہنے کنبدے ہتھاں نال آکھا من لیا _____ !!

لوکو!

لوکو!

جے میں کدی مرگئی

تے تسی کیہ کرو گے؟

ہنجواں دی پنگھ تے گلاں دے ہارے لوو گے

میرے لئی دعاواں کرو گے (جھوٹھیاں)

میرے گھر والایاں دادکھ ونڈاؤ گے

کہ _____

آہو تسی میرے سارے حصے بخرے کردیاں رہنا

پچھوں بھاویں کوئی تہاڈے گھراں نوں چک لے جاوے

تہا نوں کیہ لگے؟

تسی تے گوشت چاول دے چکروچ ہوو گے

یا میریاں چھڈیاں چیزاں بارے سوچو گے

(جے گجھ چھڈ کے مری تاں)

پر میں کیہ چھڈنا یاداں توں سوا

کنہوں پتہ آون والے ورہیان وچ اوہ وی باقی نہ رہن

فیر کیہ رہوے گا _____؟

بہادری

گڑیاں نوں اپنا آپ مارنا پیندا اے
 اندر باہر ساڑنا پیندا اے
 ہر گڑی نوں
 بہادری دا انجکشن کون لاوے
 ایہہ تے دل وچ ای کہتے لگی ہوندى اے
 ہر کوئی گواچی شے نوں لبھن لئی
 اپنا ویلا کیوں برباد کرے؟
 گڑیاں نوں ہور تھوڑے کم نیں!

بنا جرم سزاواں

میں اپنے ہتھوں دی نظم اُتے
 سرناواں لکھیا ہنجواں دا
 واجاں نوں خط بنا کے خورے کدرے گھلدی رہی
 ساہواں دے سر رُ سے رہے
 گواچے لوک تے گواچے سر کدی نہ لبھدے
 بھاویں لکھ لوکاں نوں کہیئے
 اخباراں وچ خبراں دیئے
 ہنجواں تے سدھراں وی اک دن مُک جانا
 ایہناں توں پہلاں پہلاں
 اپنے اکلاپے نوں
 اُچیاں واجاں تے سراں دے شور نال گھٹا دیئے
 ایہہ وی سوکھا کم نہیں

رولا اکلا پے نوں چک نہیں پاسدا
 بھائیں گجھ وی ہو جاوے
 زمانہ جیہڑی راہ تے جاوے
 سارے لوکی اک دو جے توں وچھڑے نکھڑے ای رہن گے
 ایہہ ایہناں دی سزا اے!
 بنا جرم سزاواں کٹنیا پندیاں نیں
 جیہناں دا کوئی انت نہ ہووے

نویں راہ

تُسی وی کدی راہواں بھل کے تکو
 منزلاں دی تلاش وچ
 راہواں دی لوڑ وچ
 مٹیاں دی دھوڑ وچ
 بندہ کنہا کلا رہ جاندا اے
 تے سب کجھ لبھدے لبھدے اک دن
 اپنا آپ گنوالیندا اے
 ایس گواچن دا مزا تپسی کیہ جانو گے؟
 تہانوں کیہہ پتہ
 نویں لوکاں دی بولی سمجھ نہ آوے
 تے کیہ کری دا اے
 جے اشارے دی مُک جان فیر ____؟

فیر ساری دُنیا گواچے گی
 تے میں خوش ہوواں گی
 ڈاہڈی خوش
 وڈے وڈے ہاسے ہساں گی
 تے اُچی اُچی روواں گی
 جے ہاسا بھُل گئی
 رونا نہ آیا فیر کتھے جاواں گی؟
 ایس دُنیا توں دور
 جتھے کوئی نہ مینوں مارے گا

کون سمجھائے؟

اکھیاں ویرن ہو گئیاں
 ہن اوہناں دا غم کیہ کرنا
 غم دا فیشن ہن نہیں رہیا
 بدل گیا جگ سارا
 پرسانوں کیہ
 کدی تہاڈے مکھ تے لالی آوے گی
 بھاریں میک اپ دا اثر ہووے
 سارے کردے نیں توں وی کر
 درزی توں نویں کپڑے سوالے
 ماں بنا کے نہیں دیندی
 سارے چنگے کپڑے صندوقاں وچ بند نیں
 صندوق مگ گئے فیر _____؟
 نواں لیاوے گی
 کیہ گجھ نواں لیاوے گی
 لیکھ پرانے ای رہن گے!!
 کپڑیاں دے رنگ پھکے پے جانے گے
 پر لیکھاں دا رنگ ڈاڈا گھوہڑا
 ماں نوں کون سمجھائے؟

ورھیاں پُرانی گل

میری چپ نہیں
 کتنے بُلاں دے جندرے کھولے
 ہُن میں بولدی رہندی آں
 کدے جے گلاں مک گنیاں
 جیبھاں ساریاں سُک گنیاں
 جنجاں ساریاں ڈُھک گنیاں
 تے فیر ___؟
 کیہ مینوں وی کھیڑیاں لے جانا
 ہیر دیاں چیرکاں کدے کسے ناں سُنیاں
 اوہ تڑی تے ورھیاں توں چیک رہی اے
 پر بند بُوہیاں دے جندرے بندای رہن گے
 تے بھاویں چیرکاں ہنیری داروپ وٹا کے آجاون
 بھاویں غصّہ بجلی بن کے رولا پاوے
 ماں پیو اوہ کرنا
 جو اوہناں دے من وچ آوے
 ہرواری میرے پیر کھڈیاں وچ ڈگ پیندے نیں
 چیرکاں ماراں تے واج کتھے مرجاندی اے

موتاں جوگی جے ہوئی
 دھرتی دے کھڑے سارے پھل کنڈے بن جانڈے نیں
 بندے کم وگڑ جانڈے نیں
 ہمیش کھڈونے مٹی دے نہیں رہندے
 کپڑے ملل دے نہ وی ہوون
 تے پاٹ جانڈے نیں
 سارے ٹانگے ٹٹ جانڈے نیں
 اندروں باہروں
 لکھاں تروپے مارنی آں
 پر لیر و لیراں رہندی آں
 سوچنی آں
 میں پتھر دی کیوں نہ بن گئی
 لکھاں واری راہواں بچ مڑ کے وی تکی رہی
 تکن تے کوئی مل نہیں لگدا
 لوکی تکن توں کیوں سڑدے نیں
 کلیاں سنجیاں راہواں تکن چنگا لگدا اے
 لوکاں دی اکھیاں وچ گھاٹا دسدا رہندا اے
 مینوں تے سمجھ نہیں آندی، ہر شے دا گھاٹا
 ایڈے گھاٹے سانجھ کے دھرتی کبیدی نہیں
 جے کنبے تے میں وی تکاں

جھومر

سارا الزام گڑی دے اُتے کیوں لگدا اے
 گھر دیاں کندھاں توں لے کے دنیا دیاں حداں تک
 ہر الزام گڑی دے متھے ای لگدا اے
 بھائیں بھانڈیاں نوں ٹنن دا چا ہووے
 بھائیں ہانڈی دا دل بھاجی ساڑن تے ہووے
 بے نکاحی گڑی ماں بن جاوے تے پیو نوں کوئی کجھ نہیں کہندا
 گھروں نسن والی کڑیاں دے متھے تے ہتھاں وچ لیکاں ودھ جان دیاں نیں
 گھنگھرواں تے گڑی دی واج رل جاوے تے سُر جگاوے
 بھائیں نصیب سُتے رہن
 ہتھاں اُتے مہندی دے رنگ توں پہلاں جے وچھوڑے پلے پے جاوے
 جے سدھراں دا لہو ہو جاوے
 جے طلاق تے سوکن دا جھومر پاوے پے جاوے
 ایہہ گڑیاں کنے وڈے متھے والیاں نیں
 سب کجھ متھے لوا کے وی چپ ای رہندیاں نیں
 کدی لیکاں تے کدی داغ!

تھاڑے ورگی نہیں

میں تے ایس دھرتی جنا کالجالے کے جی سان
ایویں تے تھاڑے گھر نہیں جی
جے مرنا ہوندا

تے ورھیاں پہلوں ای مرجاندی
تُسی وی کڈے کملے اوہ
پر نہیں اینے وی نہیں
تُسی تے ادھ وچکار تے لیا کے چھڈ دیندے او
ناں باہر کڈن دا حوصلہ
ناں گھر دے وچ رکھن دی جاچ
ناں جیونا تے نہ مرنا
ہر پل دُنیا توں ڈرنا
فیروی نہ کہواں
میں تھاڑے توں وکھری آں

میری کہانی

میں دے اندر جیہڑی کڑی سی
 ورہیاں تیک اوہ سُتی رہی
 اک دن
 ہنجواں تے دکھاں دی تریل نوں جانڈیاں جانڈیاں
 بدو بدی سفنے ملے سن
 جیہناں نیں دسیا
 اوہدے کرم وی سُتے رہے
 نیندراں چوں انیندرے کٹ کے
 کیہ راتاں بچدیاں نیں؟
 جے رات نہیں
 تے سویر کتھوں جھاتی مارے گی
 بلدیاں اگاں اندر باہر پھیرا پاوندیاں تھک گئیاں

تے بول پیاں
 سُتے رہے نیں زخم کنوارے
 سُتے رہے نیں وچارے
 اکھیاں جگ پیاں
 اوہ جاگی تے کیہ جاگی؟
 میں وچ میں وی سُتی ساں
 کدی ناں جاگن لئی

مٹی

میرے سارے خواب وی مٹی
 میرے دن تے رات وی مٹی
 ہجر وصال دے لئے جھیرے
 ہو گئی اوہدی ذات وی مٹی
 پھل تے تریل دے موتی چمکن
 دونواں دا ایہہ سات وی مٹی
 زخماں نال میں چدر رنگاں
 زخماں دی برسات وی مٹی
 سال ہوئے جد بولدی ساں میں
 فیر میری گل بات وی مٹی !!

عائشہ اسلم دیاں سوچاں بڑیاں ای ڈونگیاں تے تکھیاں نے۔
 اوہدی کتاب ”ککھ تے کانے“

اصل وچ ایس گڑی دیاں سوچاں تے خیالاں دا اک ویرانہ اے جدے
 وچ ایہ گڑی کلی کھلوتی ہوئی اے۔ جونگج ایدے تے گزر ریا
 اے عائشہ نے اوہ گج اپنی کتاب وچ بیان کر دتا اے۔
 اینج لگدا اے ایہ گڑی سچی تے کھری اے۔ ایس لئی نظماں وچ
 گلاں کر دیاں ہوئیاں جیہڑی گل دی اینوں سمجھ نہیں آوندی
 اوہدے متعلق سوال کردی اے۔ ایسے سوال جہاں دا جواب
 شاید کسے کولوں وی نہیں ملے گا۔

میری دعا اے عائشہ جیوندی رہوے ، خوش رہوے۔ تے اینوں
 اوہدیاں سوالاں دا جواب مل جاوے

عائشہ اسلم نے اپنی کتاب ”لکھ تے کانے“ سے مجھے ایک عجیب
 سرپرائز دیا۔ یہ سرپرائز اُس کی نظمیں پڑھ کر ملا۔ میں اصل میں
 عائشہ اسلم کو صرف ایک نئی کہانی کار کی حیثیت سے ہی
 جانتا تھا۔ اس کے افسانوں کا موضوع ہمیشہ شہر میں رہنے
 والی وہ لڑکی ہوتی ہے
 جو سماج سے بغاوت بھی کرنا چاہتی ہے اور اس سے مفاہمت کرنے
 پر بھی مجبور ہوتی ہے۔
 یہی سماجی تضادات اس کی نظموں سے بھی جھلکتے ہیں۔
 عائشہ اسلم اپنی نظموں میں بڑی بولڈ بھی ہے لیکن یہ بولڈنس
 فقط اُس کی سچائی کا اظہار ہے۔ ورنہ وہ ان سماجی اخلاقیات اور
 خاندانی روایات سے انحراف نہیں کرتی جو ایک پنجابی لڑکی کا
 مقدر ہے۔ اور جسے زندگی کے معمولات میں ”لکھ تے کانے“ ہی
 سمجھا جاتا ہے۔

منصور قیصر

”ککھ تے کانے“ دی شاعری اُج دی سوانیاں دیاں گھٹیاں گھٹیاں ،
 دیاں دبیاں تے ڈریاں ڈریاں چیکاں دی شاعری اے۔ ایہ جذبیاں نوں
 ٹونب دی، سدھراں نوں سکدی تے مردانے وسیب وچ سوانی نوں
 جیون داحق منگدی شاعری اے۔

احمد راہی دی لیہ اُتے ٹردی ایہ شاعری بناوٹی تے کھوکھلے نعرے
 بازیاں کولوں پلہ چھڑالیندی اے۔ کتھے کوڑی پھکی ۔ نہیں
 ہوندی۔

عائشہ اسلم دے بلاں کولوں ہاسے تے اکھاں کولوں سفنے کھس
 جاون اوہ فیروی کنی دیرتوں سدھراں بھری چنگیر پھڑ کے بیٹھی
 اے ایہ احساس اوہدی شاعری نوں ہور پکیاں کرن وچ کم آوے گا۔

_____ مُستنصر حُسین تارڑ _____

گُجھ چر پہلاں میں عائشہ اسلم دی آٹو گراف بک اُتے لکھیا سی
 ”اک تے رائڈر ہیگر ڈی "SHE" والی عائشہ سی جیہڑی اگ وچ سڑ
 کے سوئی ہو جاندی سی تے اک ایہہ عائشہ اے جیہڑی کسے وی
 اگ وچ نہیں سڑدی تے تاں وی سوئی ایں۔“ مینوں ہُن آپتہ لگا اے
 پئی میں کتناں کم عقل آں۔

میں سمندر نوں جھیل تے صحرا نوں ذرّہ سمجھدا رہیا۔ میں نری ظاہر
 تے نظر پائی تے اندر جھاتی نہ ماری۔ میں اوس سیک نوں محسوس ناں
 کر سکیا جیہڑا عائشہ دے اندر سی کیوں جے میں ہُن تیکر اودیاں
 نظماں نہیں ساں پڑھیاں۔ ہُن چائن ہو یا اوس اگ دا جیہڑی اوہنوں
 ساڑ کے سواہ پئی کردی اے۔ اگ ”میل ڈومی نیٹڈ“ معاشرے وچ
 پھاتھی عورت دی، اُجڑی پُجڑی جھوک دی، جبردی چکّی وچ
 پسدے کنک دے دانے دی تے اوس سیک دی جیہڑا آکھدا اے
 لتے ہو گئے ساہ

کوئی آیا نہیں

بیری لگے بیر

کسے مٹل پایا نہیں

عائشہ اسلام جیوندی رہو تے

سڑدی رہو۔

